

PREGLED STANJA VARNOSTI CESTNEGA PROMETA – VZROK PROMETNIH NESREČ »NEPRILAGOJENA HITROST« V OBDOBJU 2020–2024 (januar–junij)

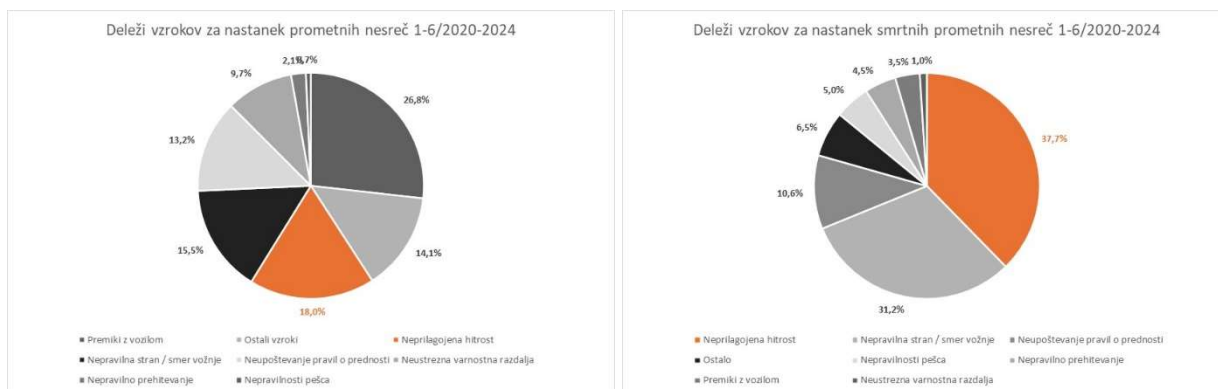
Pregled stanja prometne varnosti temelji na podatkih o prometnih nesrečah, ki so zabeležene zaradi vzroka »neprilagojena hitrost« v obdobju januar–junij po letih, od leta 2020 do vključno leta 2024. Podatki za leto 2024 so začasni, datum izvoza podatkov je 29. 7. 2024.

Pomen »neprilagojene« hitrosti je treba gledati skozi širši kontekst »trajnostne« hitrosti (*sustainable speed*), saj ima ta lahko pozitiven vpliv na način vožnje, emisije vozil in hrup, porabo goriva, nastajanje zastojev, objestnost oziroma nestrpnost voznikov, nepotrebno sunkovito pospeševanje in zaviranje ter posledično tako na večjo pretočnost prometa kot na prometno varnost. Hkrati se je treba zavedati, da pojem »neprilagojene« hitrosti ne pomeni nujno tudi prekoračene dovoljene hitrosti vožnje vozila.

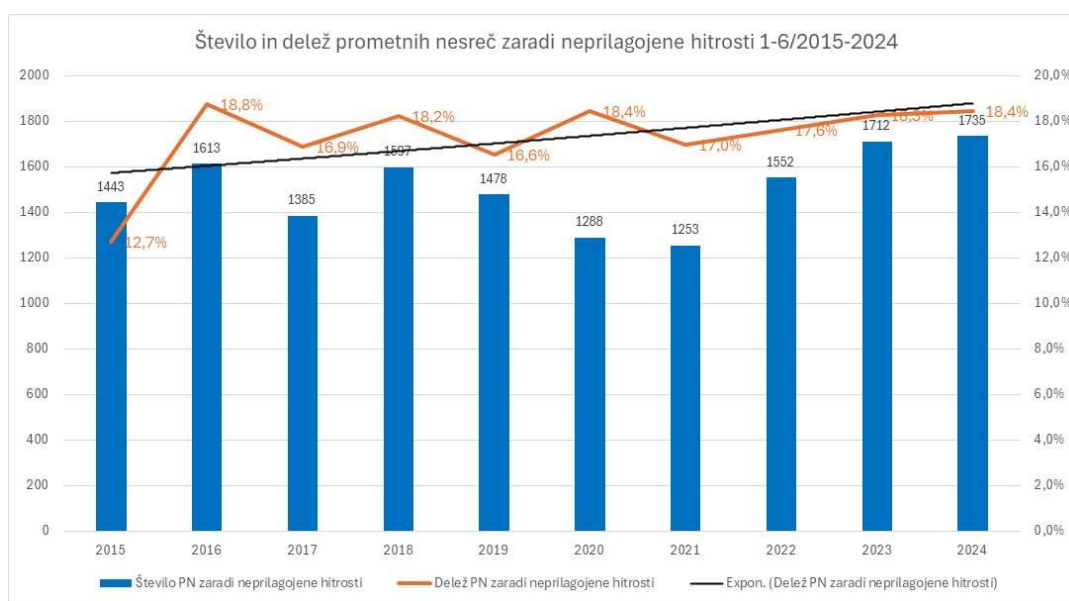
1. Prometne nesreče in posledice v zadnjih petih letih zaradi neprilagojene hitrosti

Obdobje: 1.1.–30.6.	Prometne nesreče		Udeleženci prometnih nesreč		
	Vse	S telesno poškodovanimi in/ali umrli	Smrt	Huda telesna poškodba	Lažja telesna poškodba
Leto					
2020	1.288	622	11	119	618
2021	1.253	611	23	124	588
2022	1.552	784	17	170	780
2023	1.712	797	13	148	834
2024	1.735	839	12	164	866
2024/2020*	34,7 %	34,9 %	9,1 %	37,8 %	40,1 %
2024/2023	1,3 %	5,3 %	-7,7 %	10,8 %	3,8 %

V obdobju januar–junij 2024 je bilo zaradi neprilagojene hitrosti zabeleženih 1.735 prometnih nesreč oziroma 1,3 % manj kot v letu 2023. Delež prometnih nesreč zaradi neprilagojene hitrosti glede na vse prometne nesreče v obdobju januar–junij 2024 znaša 18,4 %, kar je največ v zadnjem 5-letnem obdobju, delež se je gibal med 17,0–18,4 % oziroma enako s primerljivim obdobjem 2020. **Zaradi neprilagojene hitrosti je v prvi polovici leta 2024 umrlo 12 udeležencev, kar je 1 manj kot v primerljivem obdobju leta 2023.** Število umrlih v prometnih nesrečah zaradi neprilagojene hitrosti je najmanjše v zadnjem 5-letnem obdobju, z izjemo leta 2020, ko jih je umrlo 11 (leto epidemije covid-19). Delež umrlih izmed vseh umrlih na cestah zaradi neprilagojene hitrosti v obdobju januar–junij 2024 znaša kar 44,4 %, v zadnjem 5-letnem obdobju delež znaša povprečno 36,9 %. Število hudo telesno poškodovanih (164) se je v prvi polovici leta 2024 povečalo za 10,8 % v primerjavi z letom 2023, število lažje telesno poškodovanih (866) se je prav tako povečalo, za 3,8 %. *Primerjave z letom 2020 (5 let) ne pokažejo povsem realnega razmerja in vpogleda, zaradi vpliva epidemije covid-19.

Delež prometnih nesreč, zabeleženih zaradi neprilagojene hitrosti, v obdobju januar–junij zadnjih 5 let znaša 18 %. To je drugi najbolj pogost vzrok za nastanek prometnih nesreč (za prvim vzrokom - premiki z vozilom). **Pri vzrokih smrtnih prometnih nesreč je neprilagojena hitrost najpogostejši vzrok za nastanek le-teh.** V obravnavanem 5-letnem obdobju znaša delež smrtnih prometnih nesreč zaradi neprilagojene hitrosti 37,7 %, v 2024 pa kar 44,4 %. V primerjavi s prejšnjim letom se je delež smrtnih prometnih nesreč zaradi neprilagojene hitrosti v letu 2024 povečal (34,3 % v 2023).

Delež vseh prometnih nesreč zaradi neprilagojene hitrosti, glede na število vseh prometnih nesreč, je v obdobju januar–junij 2024 znašal 18,4 %. V primerjavi z leti poprej se je delež nekoliko povečal. Omenjeni podatek, ki se skozi leta malenkostno spreminja (17,0 %–8,4 % za zadnjih 5 let) kaže na velik vpliv neprilagojene hitrosti na nastanek prometnih nesreč. Delež prometnih nesreč zaradi neprilagojene hitrosti je bil v zadnjem desetletju največji v letu 2016, ko je znašal 18,8 %. Desetletno povprečje znaša 17,3 %.

2. Število povzročiteljev prometnih nesreč glede na starostni razred povzročitelja zaradi neprilagojene hitrosti – vozniki motornih vozil

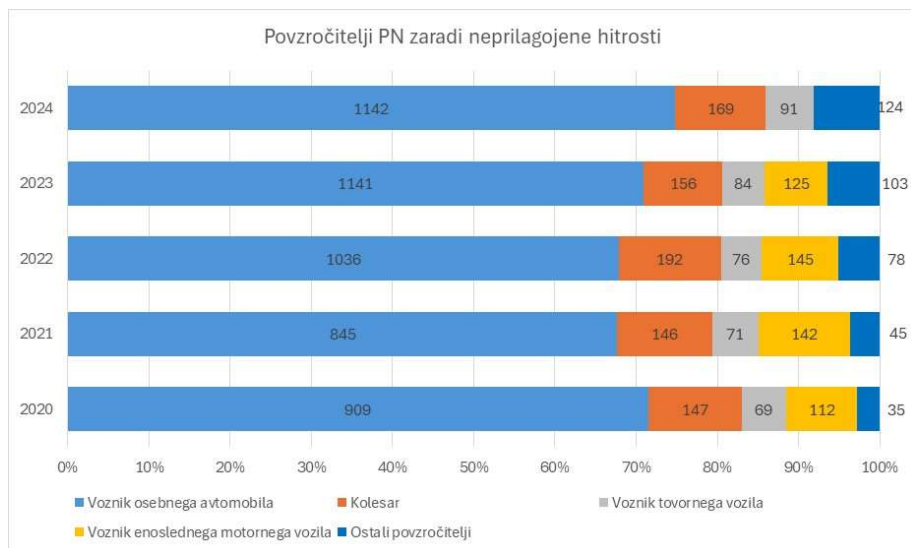
Obdobje: 1. 1.–30.6.	Število povzročiteljev prometnih nesreč po letih					Delež vseh 5 let
	Starostni razred	2020	2021	2022	2023	
od 0 do 17 let	22	32	30	34	48	2,6 %
od 18 do 24 let	278	264	319	376	401	26,0 %
od 25 do 34 let	271	270	311	303	305	23,2 %
od 35 do 44 let	208	192	236	251	230	17,7 %
od 45 do 54 let	157	149	164	198	198	13,8 %
od 55 do 64 let	92	103	124	153	118	9,4 %
65 in več let	85	63	85	110	114	7,3 %

Glede na podatke iz zgornje tabele razberemo, da sta v prvi polovici leta 2024 starostni skupini **18–24 let (28,4 %)** ter **25–34 let (21,6 %)** najbolj rizični z vidika povzročitve prometne nesreče zaradi neprilagojene hitrosti. Gledano na 5-letno obdobje povzročitelji iz navedenih skupin povzročijo največ prometnih nesreč oziroma skoraj polovico (49,2 %) vseh prometnih nesreč zaradi neprilagojene hitrosti. **Starejši vozniki motornih vozil (65+) so povzročili 7,3 % prometnih nesreč zaradi neprilagojene hitrosti kljub dejstvu, da so kot vozniki relativno manj prisotni na cesti kot vozniki drugih starostnih skupin.** Število povzročiteljev prometnih nesreč oziroma prometnih nesreč zaradi neprilagojene hitrosti s starostjo pada.

Obdobje: 1.1.–30.6.	Število povzročiteljev smrtnih prometnih nesreč po letih					Delež vseh 5 let
	Starostni razred	2020	2021	2022	2023	
od 0 do 17 let	0	0	0	1	1	3,0 %
od 18 do 24 let	3	3	2	1	2	16,4 %
od 25 do 34 let	1	5	3	1	3	20,9 %
od 35 do 44 let	1	3	2	0	2	11,9 %
od 45 do 54 let	3	6	2	4	2	25,4 %
od 55 do 64 let	1	3	3	1	2	14,9 %
65 in več let	1	3	0	2	0	7,5 %

Med povzročitelji smrtnih prometnih nesreč zaradi neprilagojene hitrosti so povzročitelji v starostnih skupinah 45–54 let (25,4 %) in 25–34 let (20,9 %) v obdobju januar–junij zadnjih 5 let med najbolj pogostimi. Število povzročiteljev po vseh starostnih skupinah in po letih niha, v prvi polovici leta 2024 je bilo najnižje v zadnjih petih letih v starostni skupinah 45–54 ter 65+ let. **V prvi polovici leta 2024 so sicer največ smrtnih prometnih nesreč povzročili povzročitelji iz starostne skupine 24–34 let.**

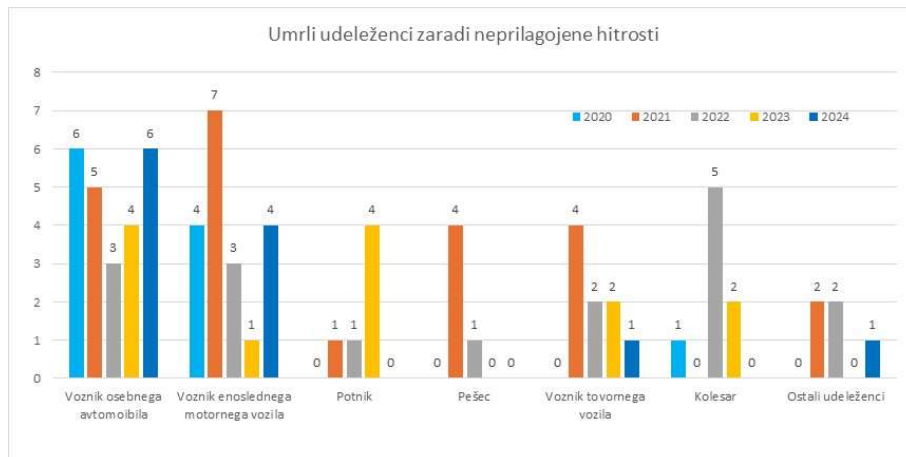
3. Povzročitelji vseh prometnih nesreč zaradi neprilagojene hitrosti

Najpogostejši povzročitelji prometnih nesreč zaradi neprilagojene hitrosti so vozniki osebnih avtomobilov. V prvi polovici leta 2024 je bilo zabeleženih 1.142 povzročiteljev – voznikov osebnih avtomobilov. V obdobju zadnjih 5 let znaša delež povzročiteljev voznikov osebnih avtomobilov v povprečju 69,2 %. Delež je v letu 2020 znašal 71 %, v naslednjih letih niha med 68 in 71 %.

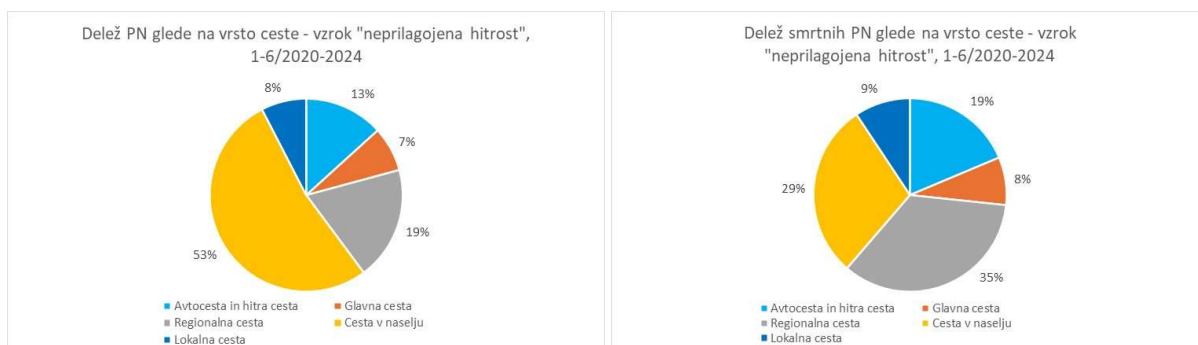
Voznikom osebnih avtomobilov sledijo povzročitelji kolesarji in vozniki enoslednih motornih vozil – delež kolesarjev niha med 10 % in 13 % v zadnjem 5-letnem obdobju, in znaša 10 % v letu 2024, medtem ko delež pri voznikih enoslednih motornih vozil ostaja med 8–11 %, in znaša 9 % v letu 2024.

4. Umrli udeleženci – vzrok neprilagojena hitrost

V prvi polovici leta 2024 je bilo največ umrlih zaradi neprilagojene hitrosti med vozniki osebnih avtomobilov (6 umrlih) in med vozniki enoslednih motornih vozil (4 umrli). Med skupinami udeležencev in po letih so velika nihanja navzgor in navzdol. V letu 2024 glede na 2023 beležimo povečanje števila umrlih pri voznikih enoslednih motornih vozil ter pri voznikih osebnih avtomobilov. Med umrlimi v obdobju januar–junij 2024 zaradi neprilagojene hitrosti ni bilo potnikov v vozilih, niti pešcev, niti kolesarjev. Med umrlimi zaradi neprilagojene hitrosti je bil en voznik tovornega vozila ter med »Ostali udeleženci« 1 voznik trikolesa.

5. Število prometnih nesreč zaradi neprilagojene hitrosti po vrsti ceste

Največ prometnih nesreč zaradi neprilagojene hitrosti je zabeleženih na cestah v naselju z in brez uličnega sistema. V prvi polovici leta 2024 jih je bilo kar 874, največ v zadnjih 5 letih. V celotnem obdobju zadnjih 5 let je bilo na omenjenih cestah zabeleženih 53 % vseh prometnih nesreč, sledijo pa regionalne ceste z 19 % in avtoceste ter hitre ceste s 13 %.

Največ udeležencev zaradi vzroka neprilagojena hitrost umre v prometnih nesrečah na regionalnih cestah – 35 %. Sledijo ceste v naselju z ali brez uličnega sistema v 29 % ter avtoceste in hitre ceste – 19 %. V letu 2024 je največ udeležencev umrlo v prometnih nesrečah na regionalnih cestah (5 umrlih), na cestah v naseljih (3 umrli) in prav toliko tudi na avtocestah ter hitrih cestah (3 umrli).

6. Vožnja pod vplivom alkohola in neprilagojena hitrost

Vožnja pod vplivom alkohola in neprilagojena hitrost sta pri prometnih nesrečah pogosto povezana in tudi z najbolj usodnimi posledicami. V letu 2024 je v obdobju januar–junij, izmed 642 prometnih nesreč, ki so jih povzročili alkoholizirani udeleženci, zabeleženih 282 zaradi neprilagojene hitrosti. Delež le-teh znaša 43,9 %, kar je nekoliko več, kot je znašal delež v zadnjem 5-letnem obdobju – 40,1 %, 5-letni trend pa kaže porast tega deleža.

Obdobje: 1.1.–30.6.	Leto				
	2020	2021	2022	2023	2024
Št. PN - povzročitelj alkoholiziran	703	622	581	725	642
Št. PN - povzročitelj alkoholiziran + vzrok hitrost	234	226	293	276	282
Delež	33,3 %	36,3 %	50,4 %	38,1 %	43,9 %

7. Zaznane prekoračitve dovoljene hitrosti vožnje (podatki Policije)

Število zaznanih prekoračitev dovoljene hitrosti vožnje, ki jih beleži Policija, letno sicer niha (za primerljiva obdobja januar–junij), po letih pa niha med 56.738 in 68.537, zadnja tri leta v upadu.